

La Secció Filològica de l'Institut d'Estudis Catalans té actualment dinou membres numeraris, vuit membres emèrits i catorze membres corresponents. En la reunió de la Secció Filològica del 3 de juliol de 1998 es féu l'elecció d'un nou Consell de Govern, que ha passat a substituir el que fou elegit el 7 de juliol de 1995. Aquest nou Consell de Govern, com l'anterior, és presidit pel senyor Joan A. Argenter; la vicepresidència ha passat del senyor Joan Veny a la senyora M. Àngels Anglada, i la secretaria, del senyor Carles Miralles al senyor Isidor Marí. El senyor Vicent Pitarch hi continua com a tresorer.

La Secció ha hagut de lamentar el traspàs del membre corresponent Veikko Väänänen, que morí a Hèlsinki el dia 1 de juny de 1997.

Durant aquest curs, la Secció Filològica s'ha reunit els dies 19 de setembre, 10 d'octubre, 14 de novembre i 12 de desembre de 1997, i 16 de gener, 13 de febrer, 13 de març, 17 d'abril, 15 de maig, 12 de juny i 3 de juliol de 1998. Com és habitual, en aquestes reunions s'ha tractat de temes propis de l'àmbit filològic i del funcionament de la Secció.

Per tal de commemorar el norantè aniversari del membre emèrit Ramon Aramon i Serra, la Secció Filològica ha publicat el llibre d'homenatge *Estudis de llengua i literatura*, volum que recull alguns dels seus estudis més importants i que fou ofert a l'autor el 8 de desembre de 1997, dia del seu aniversari. El president de la Secció Filològica en féu una presentació pública a l'Alguer el dia 2 d'abril, en el marc de la inauguració de l'exposició commemorativa del norantè aniversari de l'IEC en aquesta ciutat.

La Secció Filològica té l'orgull de comptar a partir d'enguany amb dos nous doctors *honoris causa* entre els seus membres corresponents. El dia 27 de maig, en el marc del novè col·loqui de la Societat Catalana de Nord-amèrica (NACS), fou conferit aquest grau al membre corresponent Joseph Gulsoy (Toronto), a la Universitat de Barcelona. El dia 8 de juny, el membre corresponent Enric Valor fou investit doctor *honoris causa* per la Universitat de les Illes Balears. L'acte se celebrà a la Universitat de València per motius de salut del senyor Valor. El president representà la Secció en totes dues ocasions.

Quant a les tasques científiques desenvolupades durant aquest curs, cal destacar les següents:

— *Treballs d'elaboració de la segona edició del Diccionari de la llengua catalana.* La Comissió Lexicogràfica de la Secció Filològica hi treballa específicament de manera constant, i dels resultats de les seves reunions se'n tracta en els plens mensuals de la Secció. Amb la finalitat de coordinar les tasques de revisió del diccionari, el dia 5 de març de 1998 es constituí la Comissió Lexicogràfica ampliada, en la qual és present un representant de cada una de les altres seccions de l'IEC.

— *Treballs d'elaboració de la nova gramàtica de l'IEC.* La Comissió de Gramàtica s'ha

reunit cada quinze dies per tractar de qüestions relatives a la confecció de la nova gramàtica de l'IEC. Hom ha mantingut una relació assídua amb els membres del Consell Consultiu de la Gramàtica, i aquest s'ha reunit el dia 29 d'abril.

— *Treballs de la Proposta per a un estàndard oral de la llengua catalana.* La Comissió de Català Estàndard, dividida en dues subcomissions, elabora els dos darrers fascicles de la *Proposta*, dedicats a la sintaxi i al lèxic.

— *Inici dels treballs d'elaboració d'un Diccionari abreujat de la llengua catalana, partint del diccionari de l'IEC.*

— *Elaboració de dictàmens sobre la llengua.* La Secció Filològica ha fet i ha difós els acords *Termes que designen la unitat de moneda europea i la seva subdivisió: l'euro i el cent i Els termes jurídics acte/aute i interlocutòria.*

En aquest sentit, pel que fa a la difusió de la normativa, durant el primer trimestre d'aquest curs, i seguint una política acordada per la Secció Filològica el 1989, s'ha tramès l'obra *Documents normatius 1962-1996 (amb les novetats del diccionari)* a més de cinc mil destinataris (persones i institucions relacionades amb la llengua).

Així mateix, la Secció Filològica ha participat en iniciatives de tipus polícolingüístic, la principal de les quals ha estat col·laborar amb la Presidència de l'IEC en la tramitació de la documentació oportuna al Consell Valencià de Cultura i la fixació de la posició de l'Institut en l'afer sobre el qual aquest havia de dictaminar. També ha contribuït a la promoció exterior de la institució, especialment en aquells aspectes que s'han materialitzat amb la signatura de convenis entre l'IEC i diferents institucions de les terres de llengua catalana, i també mitjançant la participació en actes celebrats a Andorra, l'Alguer i Madrid, llocs on ha estat duta l'exposició preparada per l'Institut amb motiu del seu norantè aniversari. En aquesta última ciutat tingué lloc, a la Residència d'Estudiants, la taula rodona *La llengua catalana, hoy*, amb la participació dels senyors Joan A. Argenter i Isidor Marí, membres de la Secció Filològica; Ignacio Bosque, acadèmic de la Reial Acadèmia Espanyola, i Agustín Vera, director acadèmic de l'Institut Cervantes.

Pel que fa a la col·laboració amb unes altres institucions i entitats en activitats de normalització i d'elaboració lingüístiques, cal esmentar la participació de la Secció Filològica en el Consell Supervisor del TERMCAT i en el seu Consell de Direcció i l'establiment dels criteris —i la supervisió de llur aplicació— que han permès l'acreditació que l'IEC ha donat al *Gran diccionari de la llengua catalana*, d'Enciclopèdia Catalana, SA. En l'àmbit exterior, la Secció ha incrementat la relació amb les altres acadèmies de la llengua de l'Estat espanyol, especialment amb la basca i la gallega.

Les Jornades de la Secció Filològica d'aquest curs s'han celebrat a la Franja de Ponent els dies 17 i 18 d'octubre de 1997. Com ja és habitual, s'hi feren dues sessions. La primera tingué lloc el divendres 17 a Calaceit, a la seu de la Fundació Noesis, i hi participaren els senyors Jordi Carbonell, Joaquim Rafel, Joaquim Monclús i Miquel Blanc i la senyora Carme Alcover. L'endemà, el dissabte 18, se celebrà una altra sessió al Palau Montcada de Fraga, amb les intervencions dels senyors Josep M. Becana, Ramon Sistac, Josep Galan i Joan A. Argenter i la senyora M. Rosa Fort. Totes dues sessions es clogueren amb un col·loqui. Els membres de la Secció Filològica i els seus acompanyants foren extraordinàriament ben rebuts pels representants culturals i polítics d'aquestes dues poblacions, especialment pels alcaldes, Il·lm. Sr. Fernando Latorre Jasá (Calaceit) i Il·lm. Sr. Vicente Juan Juesa (Fraga).

Durant aquest curs, la Secció Filològica ha procedit a la preparació de diverses iniciati-

ves commemoratives del cinquantenari de la mort de Pompeu Fabra, que s'escaurà el 25 de desembre de 1998. Les activitats que es preparen són les següents: 1) unes jornades científiques sobre l'obra del mestre en el seu context històric, les quals han de contribuir també a una reflexió sobre la teoria i la pràctica de la codificació lingüística; 2) la publicació en edició facsímil de la *Miscel·lània Fabra* (Buenos Aires, 1943), amb un estudi preliminar d'Antoni M. Badia i Margarit, i 3) la publicació, en coedició amb l'editorial Proa, de l'edició crítica completa de les *Converses filològiques* del Mestre, a cura de Joaquim Rafel i Fontanals.

Publicacions

ARAMON I SERRA, Ramon. *Estudis de llengua i literatura*.

CALAFORRA CASTELLANO, Guillem. *Wilhelm Meyer-Lübke i Das Katalanische. Introducció i traducció*.

GIMENO BETÍ, Lluís. *Atles de la diòcesi de Tortosa*.

INSTITUT D'ESTUDIS CATALANS. SECCIÓ FILOLÒGICA. *Documents normatius 1962-1996 (amb les novetats del diccionari)*.

Jornades de la Secció Filològica a Mallorca.

MIRALLES I MONTSERRAT, Joan. *Corpus d'antropònims mallorquins del segle XIV*.

SALVADÓ I JASSANS, Miquel. *Onomàstica de Poboleda*.

S'han reeditat els llibres següents:

INSTITUT D'ESTUDIS CATALANS. SECCIÓ FILOLÒGICA. *Proposta per a un estàndard oral de la llengua catalana, I: Fonètica*. 3a ed.

INSTITUT D'ESTUDIS CATALANS. SECCIÓ FILOLÒGICA. *Proposta per a un estàndard oral de la llengua catalana, II: Morfologia*. 4a ed.

PROGRAMES DE RECERCA

Observatori de Neologia

Directora: M. Teresa Cabré i Castellví

Activitats

1. Buidatge sistemàtic de neologismes:

— Durant el curs 1997-1998 s'han dut a terme, d'una banda, el buidatge bimensual, que correspon a tots els col·laboradors del projecte, i, de l'altra, el buidatge complementari, que correspon al personal becat.

— Buidatge de premsa catalana (*AVUI*, *Punt Diari*, *El Periódico* i *El Temps*), editada durant el curs, i automatització a la base de dades corresponent —BUITCAT97 i BUITCAT98—, a partir del gestor de bases de dades DBase IV.

— Total de registres corresponents a aquest període continguts a la base BUITCAT97: 4.252. El total de neologismes corresponents al buidatge de 1997 ha estat 7.126.

— Total de registres corresponents a aquest període continguts a la base BUITCAT98: 1.450.

2. Detecció semiautomàtica de neologismes (projecte en curs). S'ha continuat treballant en la detecció semiautomàtica de neologismes inclosos en la premsa escrita objecte de buidatge de l'Observatori i disponible en format electrònic, a partir de programes que presenten les paraules candidates a ser neològiques.

3. Elaboració d'un diccionari de neologismes per al català (projecte en curs) amb els neologismes més freqüents documentats al llarg del període 1989-1996. Durant aquest curs s'ha treballat bàsicament en la redacció de les definicions. Actualment es van elaborant els articles de diccionari definitius.

4. Difusió del projecte i intercanvi amb uns altres projectes de neologia:

— Presentació del projecte a la Facultat de Traducció i Interpretació de la Universitat Autònoma de Barcelona (20 d'abril de 1998) amb la conferència *L'observació de la neologia espontània: metodologia i resultats de l'Observatori de Neologia*, a càrrec de Judit Freixa, Elisabet Solé i M. Teresa Cabré.

— Presentació del projecte a la Facultat de Filologia de la Universitat de Barcelona (28 d'abril de 1998) amb la conferència *L'Observatori de Neologia: anàlisi de la neologia espontània*, a càrrec de Judit Freixa, Elisabet Solé i M. Teresa Cabré.

— Col·laboració amb la Facultat d'Humanitats de la Universitat de Vigo en l'elaboració d'un projecte sobre neologia (IULA, UPF, 14-15 de maig de 1998).

▼ Atles Lingüístic del Domini Català

Directors: Lídia Pons i Griera
Joan Veny i Clar

Etnotextos del català oriental

S'ha procedit a la revisió de la transcripció fonètica i normalitzada dels 152 etnotextos del català oriental, així com del glossari dels mots que no figuren al *Diccionari general*. S'han obtingut dibuixos de les fotografies que il·lustren diversos aspectes de cultura material, i s'ha redactat una introducció on es fa un panorama retrospectiu dels treballs realitzats en aquesta línia en l'àmbit romànic i especialment català i, a més, s'expliquen les característiques d'aquest primer volum d'etnotextos, que ha estat lliurat a la impremta juntament amb una casset on s'han enregistrat trenta-una mostres dels dialectes orientals. Se'n preveu una edició de sis-cents exemplars.

Base de dades

a) Aquest any s'ha donat prioritat a la preparació definitiva del volum d'etnotextos; tot i això, aquesta base ha estat ampliada amb la introducció de catorze noves enquestes corresponents a Guardamar, Crevillent, Tàrbena, la Font de la Figuera, Altea, Llobera, el Pinós de Monòver, Ontinyent, Beneixama, Novelda, Castellfollit de Riubregós, Muro del Comtat, Pego i Xàbia.

Així, doncs, la base de dades consta actualment de 167 enquestes i d'un total de 397.603 registres, 116.174 dels quals són respostes diferents, amb una forma fonètica o fonètica i lèxica diferent.

b) S'ha procedit a la revisió dels materials de 38 enquestes.

c) S'ha realitzat una enquesta complementària a Valljunquera.

Altres activitats

Conferència de Joan Veny sobre *Els gallicismes del català* al Centre d'Estudis Catalans. París, 6 de novembre de 1997.

Intervenció de Joan Veny en l'homenatge a Joan Coromines organitzat per l'Institut Joan Lluís Vives. Girona, 19 de maig de 1998.

Publicacions

VENY, J. «Les dénominations catalanes du *Bothus Podas* (Delaroche 1809) et d'autres pleuronectiformes». A: *Les zoonymes*. Niça, 1997, p. 387-405.

— «Dialectologia contrastiva». A: *Jornades de la Secció Filològica de l'Institut d'Estudis Catalans a Mallorca*. Barcelona; Palma, 1997, p. 17-31.

— «Ittionimia catalana: nuove proposte etimologiche». A: MARCATO, Gianna [ed.]. *I dialetti e il mare*. A: *Atti del Congresso*

Internazionale di Studi in Onore di Manlio Cortelazzo (Chioggia 1996), 1997, p. 9-21.

— «Llengua històrica i llengua estàndard». A: *Els anys vint en els Països Catalans (Noucentisme/avantguarda)*. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1997. (Biblioteca Milà i Fontanals; 28), p. 7-30.

— «Els noms catalans del mosquit». *Revista de Filologia Románica*, 14/1 (1997), p. 487-501.

Glossarium Mediae Latinitatis Cataloniae (segles IX, X i XI)

Director: Joan Bastardas i Parera

L'objectiu del programa Glossarium Mediae Latinitatis Cataloniae (GMLC), d'acord amb el conveni establert amb la Institució Milà i Fontanals, del Consell Superior d'Investigacions Científiques, és l'elaboració d'un amplíssim diccionari en què són consignats críticament les innovacions lèxiques i semàntiques del llatí medieval de l'alta edat mitjana catalana i també el lèxic pertanyent a la mateixa llengua catalana d'aquest període (han estat publicades les lletres A-D).

Els treballs del projecte GMLC en el curs 1997-1998 han estat portats a terme en la línia programada, que consisteix en la confecció d'un fitxer informàtic que ha de ser la base per a la redacció de nous articles.

Actualment, pot considerar-se enllestida la redacció dels articles corresponents a les lletres F i G, que seran editats en CD-ROM.

El projecte disposa d'una subvenció de la DGICYT, destinada principalment a material informàtic, per al període comprès entre l'1 de juliol de 1995 i l'1 de juliol de 1998.

Publicacions

BASTARDAS, Joan. «*Els camins del mar*» i *altres estudis de llengua i literatura catalanes*. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1998.

BASTARDAS, Joan; BASTARDAS, M. Reina. «El diccionari mallorquí-castellà de Pere

Antoni Figuera (1840) i la fraseologia mallorquina». A: *Estudis de llengua i literatura en honor de Joan Veny*. Vol. I. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1997.

Treballs de Sociolingüística. Tria de llengües, discurs i identitat entre joves de barris obrers a Barcelona

Director: Joan A. Argenter i Giralt

Aquest projecte es troba actualment en la fase de redacció de la memòria. Es tracta de l'anàlisi d'una enquesta feta a una mostra de cinc-cents joves barcelonins que es dugué a terme per tal de verificar quantitativament les troballes qualitatives d'una primera fase del projecte, les quals posaren de manifest l'existència de relacions importants entre ús lingüístic i identitat de gènere en la cultura juvenil. Les tasques d'explotació i anàlisi de l'enquesta es dugueren a terme entre el gener i el desembre de 1997.

El qüestionari sollicitava als enquestats informació sobre dos aspectes fonamentals: a) usos lingüístics en diversos àmbits i amb diverses categories de persones o rols socials (per exemple, mestres, parella, pare, etc.), i b) hàbits de lleure (costums de diversió, gustos musicals, etc.). Partint d'aquesta informació, hem mesurat quantitativament la proporció d'ús de les diverses llengües i, a més, hem explorat si hi ha relacions entre uns esquemes determinats

de lleure juvenil i ús lingüístic. La forma d'anàlisi de les dades és relativament laboriosa en comparació de l'esquema d'explotació habitual de les enquestes. Es va optar per fer un qüestionari amb moltes preguntes i molt senzilles, a partir de les quals hem elaborat uns pocs índexs que es poden associar amb conceptes més abstractes. Així, l'ús del català en l'àmbit familiar és mesurat segons l'ús efectiu amb diversos membres de la família, o l'ús amb la colla d'amics, després d'haver ponderat el pes de la parella i de diverses colles a les quals hom pot pertànyer i també la freqüència de sortides amb cadascú. Variables comunes com el nivell d'instrucció, la categoria professional, l'extracció social i moltes més han estat subsumides en un índex que classifica els individus en funció d'unes tipologies de carrera educativa i d'integració laboral i que té en compte l'edat, l'experiència laboral, el tipus de contractació, etc. Les relacions entre llengua i lleure s'han explorat sobretot en relació amb els fenòmens observats en la primera fase del projecte, els quals suggerien relacions interessants entre l'ús lingüístic i la construcció de les diverses identitats de gènere. En aquest sentit, hem calculat els diferents models de gènere indirectament a partir dels hàbits de lleure (mitjançant operacions de correlació, anàlisi factorial simple, conglomerats i altres, segons les menes de variables) a fi d'explorar tot seguit si s'hi manifesten relacions amb l'ús lingüístic.

Actualment, hom compta amb un gran nombre de quadres i gràfics en suport informàtic i només resta la redacció de l'estudi pertinent, basat en la interpretació dels resultats i la reflexió sobre la seva significació.

A títol provisional, els resultats corroboren els publicats recentment quant a l'existència d'un 30 % de catalanoparlants familiars, un 10 % de bilingües i un 58 % de castellano-parlants entre els joves. La llengua de la colla dona uns resultats similars, amb una tendència més gran al bilingüisme, però amb la dada interessant que hi ha uns nivells altíssims de canvi de llengua entre l'àmbit familiar i el dels amics en totes dues direccions, cosa que suggereix l'existència d'un delicat equilibri dinàmic entre els dos grups lingüístics majoritaris. També s'hi detecta una major tendència (estadísticament significativa, però no gaire acusada) al manteniment o al canvi cap al català entre les dones, la qual cosa apunta cap a una confirmació de la nostra hipòtesi sobre la relació entre l'ús lingüístic i la identitat de gènere. A la memòria final veurem fins a quin punt el conjunt de les dades corrobora aquestes valoracions.

Activitats

1. Participació de J. A. Argenter com a membre del comitè científic i com a conferenciant invitat en el I Simposio Internacional sobre o Bilingüismo: Comunidades e Individuos Bilingües. Universitat de Vigo, 21-25 d'octubre de 1997.

2. Conferència invitada de J. A. Argenter: *Identidad cultural y heteroglosia*. I Simposio Internacional sobre o Bilingüismo: Comunidades e Individuos Bilingües. Universitat de Vigo, 21 d'octubre de 1997.

3. Presentació del llibre de J. Pujolar *De què vas, tio?* davant els mitjans de comunicació, Barcelona, 10 d'octubre de 1997, i al Fòrum de Sociolingüistes, Universitat Autònoma de Barcelona.

4. Conferència invitada de J. A. Argenter: *L'etnografia de la comunicació*. Tarragona, Universitat Rovira i Virgili, 19 de novembre de 1997.

5. Participació de J. A. Argenter en la taula rodona sobre *La preservació de la diversitat lingüística: arguments, models, estratègies*. Universitat de Barcelona, 25 de maig de 1998.

6. Presentació conjunta de J. A. Argenter i J. Pujolar: «The ideological investment of bilingual practice in face-to-face interaction». *6th International Pragmatics Conference*, Reims, 19-24 de juliol de 1998.

7. Participació de J. Pujolar com a membre del Cercle d'Anàlisi del Discurs en les trobades de la Xarxa Temàtica sobre Anàlisi del Discurs, finançada per la Direcció General de Recerca.

8. Conferència de J. Pujolar: *De què van els joves?: llengua, escola i cultura juvenil*. VIII Tallers de Llengua i Literatura Catalanes, organitzats pel Servei d'Ensenyament de Català del Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya. Sant Cugat del Vallès, 12-13 de març de 1998.

9. J. Pujolar ha entrat a formar part també del consell editorial de la nova revista *Anàlisi Crític del Discurs*, editada per GEDISA.

Publicacions

ARGENTER, J. A. «Els fenòmens de la variació i la diversitat lingüístiques i llur pertinència en l'estudi del llenguatge». A: *L'anàlisi de la variació lingüística*. Barcelona: Publicacions de la Universitat de Barcelona, 1997, p. 15-44.

— «Sprachkontakte und ihre Folgen». *Lexikon der Romanistischen Linguistik*, núm. VII (1998), p. 1-14.

ARGENTER, J. A.; PUJOLAR, J. «Projecte *Tria de llengües, discurs i identitat entre el jovent de Barcelona* (2a fase: estudi quantitatiu)». *Noves SL*, núm. 26 (1998), p. 14.

ARGENTER, J. A.; RINDLER-SCHJERVE, R. «Sprachen im Kontakt». *Lexikon der Romanistischen Linguistik*, núm. VII (1998), p. 1-41.

PUJOLAR, J. «Dialogismo y bilingüismo: explorando las relaciones entre lengua e identidad en el contexto catalán». A: *Discurso: teoría y análisis*. Mèxic D. F.: Universitat Nacional Autònoma de Mèxic, 1997, p. 183-212.

— «Masculinities in multilingual setting». A: JOHNSON, S.; MEINHOF, U. [ed.]. *Language and masculinity*. Londres: Blackwell, 1997, cap. 5, p. 86-106.

— «Planificació lingüística: un contrasentit?». A: *Actes del Congrés Europeu sobre Planificació Lingüística. Barcelona, novembre de 1995*. Barcelona: Generalitat de Catalunya, Departament de Cultura, 1997, p. 356-363.

— *De què vas, tio?* [*Gènere i llengua en la cultura juvenil*]. Barcelona: Empúries, 1997.

▼ Gramàtica Catalana

Director: Joan. A. Argenter i Giralte

Activitats

L'elaboració de la gramàtica durant aquest període ha significat prosseguir i intensificar les tasques de delimitació i processament de problemes gramaticals i les de plantejament i confecció de les diverses parts de la gramàtica. Subsidiàriament, ha calgut continuar el desenvolupament de recursos i d'eines de suport per a l'assistència d'aquestes tasques.

Problemes gramaticals

La delimitació i el processament de problemes gramaticals s'han dut a terme en dos fronts concrets: *a)* el buidatge de la bibliografia de crítica de la normativa gramatical i la prospecció de solucions aplicables als temes buidats, i *b)* la informatització i l'anàlisi del fitxer lingüístic desenvolupat a partir de les consultes d'usuaris i de professionals adreçades al Servei d'Assessorament Lingüístic (SAL) de la Direcció General de Política Lingüística (DGPL).

La recepció de les respostes als qüestionaris sobre aspectes gramaticals controvertits i llur processament immediat han permès la compleció de les dades disponibles sobre la trentena llarga de temes que s'hi plantejaven (de juliol a desembre de 1997). El resultat d'aquestes dades ha servit per a l'elaboració d'informes específics, a partir dels quals hom ha fet una anàlisi de cada problema i l'avaluació de les diverses solucions aplicables (de juliol de 1997 a juny de 1998), cosa que ha permès el plantejament d'unes primeres propostes de resolució per als aspectes d'ortografia i de fonologia i fonètica tractats als qüestionaris.

Mentrestant, s'ha completat la digitalització de la part de fitxes d'aspectes gramaticals del fitxer lingüístic del SAL (de juliol de 1997 a gener de 1998), d'acord amb els termes del conveni del 4 de setembre de 1997 entre l'Institut d'Estudis Catalans i el Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya. Actualment es fa un estudi del conjunt de 1.794 registres en previsió de fer-ne un tractament selectiu amb vista a atendre en la nova gramàtica els principals problemes plantejats o els de major incidència d'ús.

Parts de la gramàtica

El plantejament global de la gramàtica ha comportat: *a)* l'establiment d'uns primers criteris generals d'aplicació al conjunt de la gramàtica, i *b)* el plantejament de diverses propostes de treball centrades a orientar i desenvolupar cadascuna de les parts de la gramàtica a partir dels estudis específics iniciats en el curs 1996-1997.

Els estudis monogràfics fets durant el curs 1996-1997 sobre el tractament de la variació lingüística, el to expositiu i la terminologia aplicables a la nova gramàtica han permès establir uns primers criteris generals reguladors dels aspectes de variació i prescripció (de setembre a novembre de 1997) que caldrà acabar de validar en l'elaboració de la gramàtica.

Al mateix temps s'han dut a terme el plantejament i el desplegament progressiu dels treballs en les diverses parts de la gramàtica. Així, la part d'ortografia que ja havia estat plantejada en el curs 1996-1997 ha assolit un grau d'elaboració força avançat després de la depuració d'esborranys successius de treball (sis versions fins al març de 1998). Mentrestant, els treballs a la part de fonologia i fonètica després del plantejament de les diverses opcions

d'organització i de contingut aplicables fet en el curs 1996-1997 s'han centrat en la selecció i el processament de les dades disponibles, amb la constitució d'un inventari sistemàtic de fonemes amb les corresponents realitzacions al·lòfones, els processos fonològics i fonètics que s'hi associen i el tractament prescriptiu rebut en la bibliografia (de juny a desembre de 1997), i el desenvolupament posterior de dues opcions de treball diferents que han donat uns quants esborranys de treball paral·lels que cal analitzar i depurar. Quant a morfologia, s'ha dut a terme el plantejament de l'apartat i se n'han fixat els criteris generals (de novembre de 1997 a maig de 1998), i s'han sistematitzat les dades de contingut en diversos inventaris de categories lèxiques, de morfemes derivatius i de flexió (de gener a maig de 1998). La part de sintaxi es troba encara en estat embrionari, ja que tot just s'ha iniciat la fase de documentació i estudi (juny de 1998) prèvia al plantejament general dels aspectes d'organització i contingut.

Conferències

Joan A. Argenter: *Gramàtica catalana de l'IEC*. Cicle de conferències i presentacions organitzades per la Direcció General de Política Lingüística i el Consorci per a la Normalització Lingüística. Barcelona, 17 de juny de 1998.

Patronymica Romanica (PatRom)

Director: Antoni M. Badia i Margarit

Durant el curs 1997-1998 han continuat els treballs en les dues línies previstes i complementàries de preparació del diccionari d'antroponímia catalana i de contribució al diccionari d'antroponímia romànica.

L'aportació econòmica de l'Institut d'Estudis Catalans ha permès que els filòlegs que treballen en el projecte als centres de Barcelona, Mallorca i València hagin redactat en aquest curs 111 síntesis catalanes (és a dir, la part catalana de 111 ètims/lemes del diccionari romànic), que se sumen a les redactades en cursos anteriors. Com que ja es disposa d'un nombre considerable de síntesis, s'ha començat a treballar per elaborar el model de diccionari català, tant pel que fa a la seva macroestructura i als plans per a la publicació com a l'estructura dels articles individuals. Les primeres mostres s'han discutit a l'interior del grup de col·laboradors i també amb el Servei de Correcció de l'Institut.

Són responsabilitat de col·laboradors del centre català alguns dels articles panromànics publicats en el *Volum de presentació* (cf. *infra*), així com una vintena més dels que seran publicats en el diccionari panromànic. D'aquests, es preveu que una desena estiguin ja redactats i en fase de revisió a la fi del curs 1997-1998.

Així mateix, s'ha revisat i s'ha deixat preparada per a publicació la bibliografia de fonts documentals del domini lingüístic català. Aquesta bibliografia serà publicada, juntament amb les dels altres dominis lingüístics romànics, en la col·lecció «Patronymica Romanica» de l'editorial Niemeyer (Tübingen, Alemanya) sota la responsabilitat de Claudia Maas-Chauveau.

[coord.]), el *Dictionnaire historique de l'anthroponymie romane (PatRom)*. *Présentation d'un projet* (Tübingen, Niemeyer, 1997) i també l'edició de les fonts mallorquines del segle XIV (J. Miralles i Montserrat, *Corpus d'antropònims mallorquins del segle XIV*, Barcelona, Institut d'Estudis Catalans, 1997), que havien estat anunciats en la MEMÒRIA del curs 1996-1997.

El centre català ha aplegat els seus col·laboradors de Barcelona, Mallorca i València en unes quantes reunions de treball i ha estat representat en el col·loqui anual, celebrat aquest cop a Sevilla (XI Col·loqui PatRom, Sevilla, octubre de 1997), i en les dues reunions de la redacció (febrer i maig de 1998) que s'han fet a la Universitat Catòlica de Lovaina-la-Nova (Bèlgica), on ha estat transferit el centre coordinador del projecte europeu. Es preveu també assistir al XII Col·loqui, que es farà a Bari (Itàlia) l'octubre de 1998.

▼ Programa de Fonètica ESPRIT - Speech Maps/ACCOR

Director: Daniel Recasens i Vives

Recerca

Durant el curs acadèmic 1997-1998 s'ha portat a terme l'anàlisi completa de dades de moviment lingual corresponents a un catalanoparlant enregistrat amb el magnetòmetre Carstens. Les seqüències VCV analitzades presenten set consonants i dues vocals i foren emeses en frases del català. Aquesta investigació té dos objectius: per una banda, completar el coneixement de l'articulació de les consonants del català; per l'altra, verificar les prediccions del model DAC (*degree of articulatory constraint*) sobre grau i direccionalitat dels efectes coarticulatoris en la cadena parlada. És previst que les dades corresponents a tres parlants més siguin processades al llarg dels anys 1998 i 1999.

S'ha explorat també la capacitat predictiva del model DAC de coarticulació elaborat per l'equip del Laboratori de Fonètica de l'IEC. El tractament numèric d'un banc de dades de variants lèxiques del català dialectal ha servit per a verificar l'existència d'una correlació força satisfactòria entre la direcció (anticipatòria/retardatòria) dels efectes coarticulatoris de consonant a vocal i la direcció (regressiva/progressiva) d'alguns processos assimilatoris. Així, per exemple, s'observa que /l/ velaritzada afavoreix, a la vegada, la coarticulació anticipatòria i els processos regressius d'assimilació i d'epèntesi del tipus *deler > daler* i *pèl > pial*, respectivament. Per la seva banda, les consònans alveolopalatals afavoreixen efectes coarticulatoris anticipatoris i retardatoris, i processos regressius i progressius d'assimilació i d'epèntesi vocàlica. Fruit d'aquesta investigació són les comunicacions següents:

— Daniel Recasens: «Predicting the direction of assimilatory processes from coarticulatory data». Laboratory Phonology VI, York (Anglaterra), juliol de 1998.

— Daniel Recasens: «A production and perceptual account of vocalic insertions in VC and CV sequences in the Romance languages». VIII Convegno dei Fonetisti Italiani, Escola Normal de Pisa (Itàlia), contribució per invitació, desembre de 1997.

Publicacions

Han estat acceptats per a publicació tres articles. Un d'aquests treballs s'ocupa de l'estudi de les diferències coarticulatòries entre /l/ fosca del català i /l/ clara de l'alemany; i els altres dos descriuen la tècnica magnetomètrica aplicada als estudis de producció de la parla.

- CAGIGAL, M.; RECASENS, D. «El sistema de magnetometría EMA aplicado al estudio de la producción del habla». *Estudios de Fonética Experimental*. Universitat de Barcelona.
- «La tècnica magnetomètrica en fonètica experimental». *Revista de Física*.
- RECASENS, D.; PALLARÈS, M. D; FONTDEVILA, J. «An EPG and acoustic study of temporal coarticulation for Catalan dark /l/ and German clear /l/». *Phonetica*.

També han estat presentats per a publicació els articles següents:

- RECASENS, D.; PALLARÈS, M. D. «A study of /r/ and /r/ in the light of the DAC coarticulation model».
- «A study of F1 coarticulation in VCV sequences».

Ajuts concedits

Ajut de suport 1997 SGR 00290 de la Generalitat de Catalunya al Grup de Recerca Consolidat del Laboratori de Fonètica IEC/UAB (1998-1999). Els deu fonetistes del grup s'han reunit periòdicament durant el curs 1997-1998 a l'IEC i a la Universitat Rovira i Virgili. En aquestes reunions s'han presentat treballs en curs relatiu a patrons entonacionals dels dialectes catalans, al tractament de les vocals mitjanes en l'adaptació de neologismes del català, a la relació entre efectes coarticulatoris i processos assimilatoris en català i a fenòmens de mescla gestual en assimilacions consonàntiques.

Projecte UAB-MEC/DGES PB96-0103, «Elaboración de un modelo coarticulatorio del habla basado en datos de movimiento lingual, labial y mandibular» (1997-2000), en col·laboració amb el lingüista J. Romero (URV) i amb el psicòleg A. Solanas (UB).

▼ Diccionari del Català Contemporani (DCC)

Director: Joaquim Rafel i Fontanals

Activitats

L'any 1997 ha representat la finalització de la primera fase del projecte Diccionari del Català Contemporani (DCC), que ha assolit els seus objectius amb la constitució del Corpus Textual Informatitzat de la Llengua Catalana (CTILC) i d'una base de dades lexicogràfica (BDLex), i amb la realització dels programes d'explotació lexicogràfica necessaris per a l'elaboració del *Diccionari descriptiu*, que constitueix la fase següent del projecte.

A principi de 1998 s'ha iniciat la segona fase del projecte, que té com a objectiu general l'elaboració d'un diccionari descriptiu de la llengua catalana contemporània a partir de l'anàlisi i l'explotació del CTILC com a principal font d'informació lexicogràfica. Hom pot calcu-

lar, en funció del nombre i de la naturalesa dels lemes del corpus, que l'extensió aproximada del diccionari serà de 70.000 entrades principals (nomenclatura bàsica), a les quals s'afegiran unes 40.000 entrades secundàries (subnomenclatura). El nombre de mots estudiats en total, doncs, seran unes 110.000.

Amb relació a aquesta segona fase del projecte, les tasques fetes durant el curs han estat les següents:

a) *Establiment de la nomenclatura*

Tal com s'exposa a l'informe preliminar del projecte, la selecció de la nomenclatura del diccionari es basa en els lemes del CTILC. A grans trets, podem dir que el principal factor de selecció que s'hi ha tingut en compte es basa en la informació freqüencial i de repartiment en el corpus. Aquest criteri, però, ha estat matisat per factors de correcció de naturalesa diversa (de repartició tipològica o entre unitats textuais, criteris de lematització, etc.).

b) *Concreció dels criteris lexicogràfics*

El conjunt de criteris establerts a l'informe preliminar s'han concretat i estudiat amb profunditat a fi d'elaborar un conjunt sistemàtic i organitzat de les opcions metodològiques que conformaran la compilació general de l'obra.

Alguns d'aquests criteris es refereixen a la diferenciació dels articles i al tractament de què seran objecte les variants gràfiques i les formals corresponents a un mateix lema. Aquests criteris es fonamenten en les normes que han estat tingudes en compte en el procés de lematització del CTILC; no en són, però, una simple transposició directa, sinó que se n'han adequat certs aspectes a la naturalesa del diccionari.

Uns altres criteris fan referència a l'organització i al tractament de les informacions microestructurals (això és, de l'interior de l'article), la qual cosa comporta, de fet, que el seu establiment s'ha de basar en una anàlisi de la casuística de què s'ha de tractar, que s'acosta molt a la tasca de redacció lexicogràfica; així, per a la determinació definitiva d'aspectes com ara la diferenciació dels significats i dels patrons sintàctics, la naturalesa de les definicions, la classificació de les accepcions, la selecció i la representació dels exemples, i el tractament de les coocurrències i de les unitats lèxiques complexes, hom ha comptat amb les eines que s'han constituït per a la integració del CTILC en l'estació de treball lexicogràfica.

Dins d'aquesta tasca de concreció de criteris, també s'han precisat els que fan referència a unes seccions determinades de l'article que no es deriven directament d'una anàlisi *lingüística* del corpus. Aquests són els referents a la incorporació selectiva d'informació lexicogràfica, provinent de la BDLex, i de la informació estadística, provinent de l'explotació del CTILC.

En el cas de la concreció dels criteris sobre les categories gramaticals, s'ha dissenyat un esquema de classificació que es basa en diversos aspectes de la naturalesa del mot, des de la categoria gramatical (o part de l'oració) fins a l'establiment de subtipus amb relació als diferents comportaments argumentals que presenten les categories gramaticals, el grau de relació existent entre aquests comportaments i els tipus generals que es poden establir en funció de diverses distincions subcategorials dels mots d'una categoria determinada.

El resultat concret de totes aquestes accions serà un document manual que tractarà de tots aquests aspectes i serà utilitzat com a referència per als lexicògrafs en les tasques de redacció del diccionari.

c) *Redacció d'un conjunt d'articles de prova*

Aquesta tasca específica té la doble finalitat de simular el procés de redacció sistemàtica de la fase següent i, alhora, de constituir un banc de proves dels criteris adoptats per a la compilació del *Diccionari descriptiu*. En la seva primera vessant, aquesta activitat constitueix, des del punt de vista tècnic, la primera prova «real» dels components integrats en l'estació de treball lexicogràfica i ha permès determinar-ne aspectes de productivitat, adequació, integració, etc., per a la fase de redacció sistemàtica. Des del punt de vista metodològic, la redacció d'aquest conjunt d'articles significa l'aplicació extensiva dels criteris de redacció establerts, la qual cosa produirà el *feed-back* necessari per a la seva fixació definitiva amb vista a la fase pròpiament productiva de la redacció del *Diccionari descriptiu*.

LE-PAROLE (Preparatory Action for Linguistic Resources Organisation for Language Engineering)

Director: Joaquim Rafel i Fontanals

Activitats

L'activitat fonamental del projecte s'ha centrat en la constitució dels recursos (corpus i lèxic electrònic) que en constitueixen l'objectiu. Tal com ja es va esdevenir en el primer any del projecte, durant aquest segon any d'execució també s'han assolit completament les previsions descrites a l'annex tècnic del contracte amb la Comissió Europea.

Les dades quantitatives finals referides al corpus català de LE-PAROLÉ són les següents:

<i>Mitjà</i>	<i>Mots</i>	<i>%</i>
Llibres	4.259.172	19,93
Diaris	14.412.041	67,43
Revistes	1.089.151	5,10
Miscel·lània	1.611.704	7,54
Total	21.372.068	100,00

Tots els textos que formen part del corpus han estat classificats d'acord amb el tema i el gènere, seguint els criteris de classificació textual dissenyats en l'acció preparatòria del projecte.

Tal com establia la descripció del projecte, un mínim de 250.000 mots del corpus general s'havien d'etiquetar morfosintàcticament. En el cas del català, aquest conjunt de mots etiquetats i desambiguats morfosintàcticament és de 2.549.288

Pel que fa al lèxic, els treballs s'han realitzat també segons el calendari previst. La descripció de categories gramaticals que no s'havien abordat durant el curs anterior s'ha fet satisfactòriament; en conjunt, l'elaboració d'aquest lèxic electrònic ha fornit dades força

valuoses sobre la descripció d'un conjunt significatiu del lèxic català per a usos computacionals.

Les dades quantitatives finals referides al lèxic català de LE-PAROLE són les següents (les dades es refereixen a les entrades codificades sintàcticament):

<i>Categoria</i>	<i>Entrades</i>
Adjectius	3.101
Adverbis	511
Conjuncions	24
Determinants	44
Noms	13.983
Numerals	132
Preposicions	42
Pronoms	97
Verbs	3.067
Altres	129
Total	21.130

El lèxic català de LE-PAROLE codifica els aspectes relacionats amb el comportament sintàctic que no són directament deduïbles de la categoria o la subcategoria sintàctiques. Les categories predicatives (verbs, noms predicatius, adjectius o adverbis predicatius) són descrites per mitjà del seu esquema de subcategorització, mentre que per a les no predicatives s'indiquen els contextos d'inserció de l'entrada lèxica.

El model de LE-PAROLE té els següents conceptes clau per a la descripció de les variacions superficials del nivell sintàctic del lèxic:

a) Unitat sintàctica: equivalent a una entrada sintàctica, es compon d'una descripció de base i, opcionalment, d'algunes descripcions derivades.

b) Descripció: consisteix en un *self* i en una *construcció*.

c) Self: element que representa l'entrada lèxica com a tal i que indica les propietats morfosintàctiques de la descripció a la qual pertany.

d) Construcció: llista ordenada de *posicions*.

e) Posició: cada un dels elements que componen el context d'inserció d'un *self*, expressats com a categories sintagmàtiques.

Uns altres fenòmens sintàctics com ara l'alternança d'ergativitat, la pronominalització, l'opcionalitat de complements, el control de subjecte i d'objecte, etc., es codifiquen mitjançant la utilització de *framesets*, que relacionen parells de descripcions.

El projecte LE-PAROLE té la seva continuació en el projecte SIMPLE (LE4-8346), que consisteix en la incorporació d'informació semàntica als lèxics de LE-PAROLE.

La flexió verbal en els dialectes catalans

Director: Josep Moran i Ocerinjauregui

Les tasques desenvolupades en el marc del projecte «La flexió verbal en els dialectes catalans» durant el curs 1997 i 1998 han tingut dos àmbit d'acció. En primer lloc, el desembre de 1997 es cloué la segona fase del projecte, que preveia la transcripció dels materials inèdits provinents de dotze quaderns de camp que A. M. Alcover utilitzà per a aplegar els resultats de les seves enquestes i que permetien —a més de completar els verbs que haurien hagut d'integrar el cinquè volum inèdit de l'obra *La flexió verbal en els dialectes catalans* d'Alcover-Moll— la revisió, per confrontació directa, de la part editada en els quatre volums restants. La consulta d'aquestes fonts ha permès d'incrementar el nombre de verbs que contenia l'obra editada: de 149 localitats s'ha passat ara a 170, i de 74 verbs s'ha arribat a 117. El conjunt global de les formes verbals —editades i inèdites— s'introduí en una base de dades que integra, a més d'unes altres informacions rellevants que permeten fer cerques per camps definits, un total de 469.711 formes verbals transcrites fonèticament. En segon lloc, durant el curs 1998 s'ha dut a terme l'adequació d'aquestes dades verbals per tal que puguin ésser editades en dos formats: en edició convencional en forma de llibre i en edició informatitzada en CD-ROM, tal com preveu aquest projecte.

Edició del *Diccionari menorquí, espanyol, francès i llatí* d'Antoni Febrer i Cardona (Menorca, 1761-1841)

Director: Jordi Carbonell i de Ballester

Activitats

Durant el curs 1997-1998 s'han dut a terme les activitats següents:

a) *Revisió i correcció del text*

S'han fet dues revisions completes dels llistats sobre paper —que contenien unes 27.000 entrades, aproximadament— obtinguts a partir dels arxius informatitzats *Diccionari Febrer i Cardona* i *Apèndix Diccionari Febrer i Cardona*, bases de dades que es conserven a la seu de l'Institut.

S'han fet set reunions de treball al llarg del curs amb la finalitat d'unificar criteris que assegurin una màxima correcció en la fixació del text, sobretot pel que fa al tractament de les incoherències, dels doblats i de les errades de grafia, de les alteracions de l'ordre alfabètic habitual i de la notació de variants.

b) *Elaboració de l'aparat crític*

S'ha confeccionat l'aparat crític del text a partir de les variants que oferia l'acarament dels dos manuscrits complets conservats —els manuscrits Victory i Vidal— i d'un manuscrit parcial, el *Suplement*.

c) *Transcripció d'uns altres documents*

S'han transcrit uns altres manuscrits inèdits del mateix autor referents a qüestions de lèxic amb la finalitat d'incorporar-los com a apèndix a l'edició del *Diccionari*. Cal destacar-ne un petit vocabulari menorquí, francès i italià de termes musicals.

d) *Elaboració de l'estudi preliminar*

S'han redactat (encara de manera provisional) alguns apartats:

- Criteris d'edició.
- Descripció i datació dels manuscrits del diccionari.
- Criteris seguits per Febrer en l'elaboració del diccionari: selecció d'entrades, recopilació i elaboració de materials lèxics, fases d'elaboració i de redacció, fonts.
- Estudis de macroestructura: ordre de les entrades.
- Estudis de microestructura: estructura de la definició, elements de metallengua, descripció semàntica.
- Estudis del camp de la definició: polisèmia i homonímia.

OFICINES DE LA SECCIÓ FILOLÒGICA

Oficina d'Onomàstica

Director: Josep Moran i Ocerinjauregui

Activitats

1. Atenció de consultes

L'activitat principal de l'Oficina d'Onomàstica és atendre i respondre les consultes onomàstiques, tant de toponímia com d'antroponímia, adreçades a l'Institut d'Estudis Catalans. Durant aquest curs s'han rebut dues-centes consultes, algunes de les quals són simples (la forma ortogràfica correcta d'un antropònim, per exemple) i unes altres múltiples (una llista de més de cent topònims del Bages, per exemple).

Les consultes provenen dels centres de Normalització Lingüística del Consorci per a la Normalització Lingüística, de diversos departaments de la Generalitat de Catalunya (Política Territorial i Obres Públiques, Justícia, Medi Ambient, Cultura, etc.), dels serveis de Català dels ajuntaments i de les universitats (com la de les Illes Balears i la de València), d'algunes entitats públiques i privades (com ara associacions, editorials..., i també molt sovint dels mitjans de comunicació —premsa i ràdio) i de particulars.

2. Presentació d'informes a la Secció Filològica

Durant aquest darrer curs, l'Oficina d'Onomàstica ha presentat a la Secció Filològica informes sobre els topònims *Lliça de Vall* (*Lliça d'Avall*) (Vallès Oriental) i *Aguilar de Segarra* (Bages), a més de l'informe *Resposta a diverses consultes toponímiques del Gironès, la Selva i la Garrotxa fetes pel Departament de Medi Ambient*.

Així mateix, a partir dels informes de l'Oficina d'Onomàstica, la Secció Filològica ha ratificat la grafia del topònim *la Masó* (Alt Camp), s'ha pronunciat de manera favorable al canvi de nom del municipi de *Fogars de Tordera* per *Fogars de la Selva* (Selva) i ha acordat acceptar com a formes secundàries d'*Amèrica del Nord*, *Amèrica del Sud* i *Amèrica Central* les solucions *Nord-amèrica*, *Sud-amèrica* i *Centreamèrica*, respectivament. I, d'acord amb el canvi de la forma del gentilici *ruandès* en lloc de *rwandès*, ha aprovat la forma *Ruanda* (i no pas *Rwanda*) per al corònim.

3. Canvi de nom del municipi de Fogars de la Selva (Selva)

A partir de les gestions fetes durant el curs anterior amb el Departament de Governació amb l'objectiu de solucionar la situació d'incompliment de les atribucions lingüístiques le-

gals de l'IEC pel que fa als canvis de nom dels municipis, que portà a la redacció d'un avant-projecte de Decret de modificació del Reglament de demarcació territorial i població dels ens locals, l'Institut ha estat consultat en la sol·licitud de canvi de nom del municipi de Fogars de Tordera, que ha passat a denominar-se *Fogars de la Selva*, ja que el nom anterior provocava confusions amb el municipi veí de Tordera. Posteriorment, el 8 de juny de 1998 la Generalitat de Catalunya ha oficialitzat el canvi de nom d'aquest municipi.

4. *Col·laboració amb el projecte de la gramàtica*

Com a resposta a la informació sol·licitada des del projecte de la gramàtica, l'Oficina d'Onomàstica ha redactat un informe sobre els *Topònims amb accent diacrític* (9 de juny de 1998).

5. *Nomenclàtor oficial de la toponímia major de Catalunya*

El 7 de maig de 1998 el Parlament de Catalunya va aprovar l'elaboració, en un termini de dos anys, d'un *Nomenclàtor oficial de la toponímia major de Catalunya*.

En l'elaboració d'aquest nomenclàtor hi participen la Direcció General de Política Lingüística del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya, el Departament de Política Territorial i Obres Públiques de la Generalitat de Catalunya, l'Institut Cartogràfic de Catalunya del DPTOP de la Generalitat de Catalunya, l'Institut d'Estadística del Departament d'Economia i Finances de la Generalitat de Catalunya, la Direcció General d'Administració Local del Departament de Governació de la Generalitat de Catalunya, les dues federacions municipals i l'Institut d'Estudis Catalans.

Durant els mesos de juny i de juliol de 1998 s'han fet les primeres reunions: la primera (12 de juny de 1998), per a constituir el projecte, formada per una comissió representativa de les entitats que hi participen; la segona (6 de juliol de 1998), per a constituir el grup de treball del nomenclàtor, a fi de delimitar-ne l'abast i fixar el sistema de treball, i la tercera (17 de juliol de 1998), a fi de concretar aquest sistema de treball i de veure un primer esbós del producte que n'ha de resultar.

6. *Reunió amb l'alcalde de la Masó (Alt Camp)*

Els membres de l'Oficina d'Onomàstica, juntament amb el membre corresponent de la Secció Filològica senyor Ramon Amigó i Anglès, es van reunir a Reus (12 de novembre de 1997) amb l'alcalde de la Masó, senyor Marcel Banús, amb motiu de la intenció del poble de demanar el canvi de la grafia del nom del poble, canvi que finalment no ha estat sol·licitat.

7. *L'autoritat de l'IEC en relació amb l'onomàstica en la Llei de política lingüística*

A partir de les converses amb el director general de la Direcció General de Política Lingüística, senyor Lluís Jou, la Llei 1/1998, de 7 de gener, de política lingüística fa referència explícitament a l'autoritat de l'IEC en toponímia, la qual cosa no es reflectia en el text inicial del projecte d'aquesta llei.

8. *Expedició de certificats*

A partir de la promulgació de la Llei de política lingüística suara esmentada, i com a conseqüència de l'article 19, «L'antroponímia», del capítol II, «L'onomàstica», s'ha incrementat notablement l'expedició de certificats de regularització normativa de la grafia de noms i cognoms.

9. *Relacions amb el Quebec*

Per mitjà de les relacions amb la Comissió de Toponímia del Quebec, l'Oficina d'Onomàstica ha tingut notícia dels treballs que fan les Nacions Unides sobre normalització toponímica. En aquest sentit, és important la informació sobre la confecció d'una nomenclatura internacional, que es vol que sigui apta per als mitjans de comunicació, la cartografia i la documentació jurídica en les relacions internacionals, en la qual cal confirmar que aparegui la forma catalana per als topònims catalans.

10. *Colloquis*

Els senyors Josep Moran i Joan Anton Rabella van participar en el XXIII Col·loqui de la Societat d'Onomàstica, que va tenir lloc a Ulldecona (Montsià) els dies 25 i 26 d'octubre de 1997, amb la comunicació *Horta de Sant Joan (etimologia i grafia)*.

11. *Publicacions*

Durant aquest curs s'ha publicat el llibre de Miquel J. Jassans *Onomàstica de Pobolada* (1998), que correspon al tercer volum de la col·lecció «Treballs de l'Oficina d'Onomàstica».

Així mateix, s'ha col·laborat en la preparació i la correcció del llibre de Josep Llobera *Toponímia de Cornellà de Llobregat* (1998), que es presentà a Cornellà el 23 d'abril de 1998, acte en el qual va participar el president de l'Institut.

12. *Assessorament als reculls toponímics*

S'han fet unes quantes reunions amb la intenció d'estimular i d'assessorar la realització de reculls toponímics i, també, amb la voluntat de provar de facilitar la publicació d'uns altres reculls que ja s'han acabat a partir de la col·laboració d'alguns ajuntaments.

Oficina de Consultes

Director: Joan Veny i Clar

Activitats

Durant el curs 1997-1998, l'Oficina de Consultes (OC) ha incrementat el volum de consultes adreçades a aquest servei. L'atenció d'aquestes consultes i totes les tasques que se n'han derivat han estat les tasques principals de l'OC. A causa de l'increment esmentat, les consultes s'han hagut d'ajustar a les possibilitats de la infraestructura de l'OC.

1. *Organització i funcionament*

— Inici i manteniment de l'alimentació i la gestió informàtica de la base de dades de l'OC (BADOC) amb les fitxes de consulta (senzilla i complexa) i els registres de control dels estudis, els informes elaborats i les respostes redactades.

— Elaboració d'informes (consultes, suggeriments, propostes d'esmena) per a les comissions corresponents, per a especialistes externs, etc. Redacció de reports mensuals d'activitats de l'OC per a la Secció Filològica.

— Durant aquest curs s'ha incrementat considerablement la base de dades documental gestionada pel programa Topic (tant la part compartida amb l'Equip de la Gramàtica com la pròpia de l'OC). S'hi han afegit nou col·leccions noves de documents provinents de material intern de l'IEC i de material d'assessorament fornït per la Direcció General de Política Lingüística, actes i documents del TERMCAT i documentació diversa provinent d'Internet.

— L'OC ha treballat amb les altres d'oficines de la Secció Filològica en el manteniment i l'adequació de la unitat compartida amb vista a facilitar a cada instància l'accés a la informació d'interès general i, així, enriquir i rendibilitzar les tasques pròpies de cada oficina. S'han unificat el disseny i la informació identificadora dels documents generats per cada servei a fi de facilitar-ne la localització i la gestió. L'OC ha posat a la disposició de les oficines i dels serveis de la Secció Filològica que no disposen del gestor Topic la possibilitat de fer recerques amb aquest programa, ja que s'agilita considerablement la feina.

2. Atenció de consultes, dades estadístiques

Les consultes adreçades a l'OC durant el curs 1997-1998 han estat rebudes per telèfon, per carta, per fax i, cada dia més, mitjançant el correu electrònic. Segons les classificacions establertes, se'n desprenen les dades estadístiques següents:

— Consultes rebudes: 332 (de les quals 180 han originat una fitxa de recerca per fer-ne el seguiment i resoldre-les).

— Informes elaborats per l'OC: 42 (33 d'adreçats a la Comissió Lexicogràfica, 5 a les Oficines Lexicogràfiques, 1 a la Comissió de Gramàtica, 1 a l'Oficina d'Onomàstica i 2 al Ple de la Secció Filològica).

— Usuaris (per ordre d'importància quantitativa):

- Serveis lingüístics institucionals i universitaris (aproximadament, el 22,5 %): Direcció General de Política Lingüística, Consorci per a la Normalització Lingüística, Comissió Assessora de Llenguatge Administratiu, TERMCAT, serveis lingüístics de bona part de les universitats dels Països Catalans, departaments de la Generalitat de Catalunya, Generalitat Valenciana, Corts Valencianes, Campanya per a la Normalització de Mallorca, ajuntaments, consells comarcals, serveis locals de català, Comissió Europea, Escola de Policia.

- Particulars (aproximadament, el 18 %): corresponen majoritàriament a les consultes puntuals, classificades sense fitxa de recerca.

- Professionals de la llengua (aproximadament, el 14 %): correctors, assessors, professors, traductors, escriptors, etc.

- Internes de l'IEC (aproximadament, el 14 %): personal dels diferents serveis de la Secció Filològica i de l'IEC en general.

- Sector de l'ensenyament en general (aproximadament, el 14 %): escoles, instituts, estudiants estrangers, etc.

- Institucions i associacions diverses (aproximadament, el 8 %): biblioteques, arxius, Institució de les Lletres Catalanes, Associació d'Escriptors en Llengua Catalana, Parlament de Catalunya, Acadèmia Basca, etc.).

- Empreses (aproximadament, el 7 %): caixes i bancs, editorials, empreses de serveis, etc.

- Mitjans de comunicació (aproximadament, el 4 %): TVC, Agència EFE, emissores de ràdio, publicacions diverses d'àmbit general o restringit de Catalunya i de fora. S'ha establert, a més, una col·laboració regular amb *El Periòdic*, que trameta a l'OC les preguntes sobre llengua que li adrecen els seus lectors.

- Procedència geogràfica:
 - Països Catalans, Estat espanyol, EUA, Anglaterra, el Japó, etc.
- Continguts:
 - Consultes: 278.
 - Demanda d'informació i de dictàmens: 69 + 4.
 - Suggestiments i comentaris diversos: 12.
 - Classificació temàtica:

Lèxic i terminologia	126
Morfosintaxi	37
DIEC	30
Onomàstica i toponímia	27
Ortografia	21
Convencions	17
Sociolingüística	12
Informació general	30
Altres (sense especificar)	10

3. *Altres activitats*

— La responsable de l'Oficina de Consultes ha atès les escoles que, a més del recorregut general de la visita guiada a l'IEC, han sol·licitat una informació complementària sobre les activitats de la Secció Filològica. S'han atès quinze visites.

— Assistència a la Jornada sobre Biolinguodiversitat organitzada per la Universitat de Barcelona.

— Relacions amb serveis lingüístics:

- Han continuat les reunions de treball i l'intercanvi continu d'informació. L'OC ha tramès als serveis lingüístics dos comunicats amb els acords lingüístics presos per la Comissió Lexicogràfica i la Secció Filològica. També se'ls han tramès els llistats de mots pendents d'estudi amb vista a la propera edició del *Diccionari de la llengua catalana* (DIEC) perquè serveixin de base per a prioritzar les consultes que aquests serveis adrecen a l'OC.

- Assistència a conferències i cursos de formació adreçats als assessors lingüístics i organitzats per la Direcció General de Política Lingüística (octubre-novembre de 1997 i maig de 1998).

Oficines Lexicogràfiques

Directora: M. Teresa Cabré i Castellví

Les tasques de les Oficines Lexicogràfiques (OL) durant el curs 1997-1998 s'han centrat fonamentalment en diversos projectes lexicogràfics directament relacionats amb el *Diccionari de la llengua catalana* (DIEC) i amb la base de dades de les Oficines Lexicogràfiques (BDOL).

1. *La segona edició del Diccionari de la llengua catalana de l'Institut (DIEC)*

La feina prioritària de les OL durant el curs 1997-1998 ha estat la preparació de la segona edició del DIEC. Per a dur a terme les tasques pròpies de la segona edició, les OL han comptat amb el personal habitual i amb la col·laboració de dos llicenciats. A més de les tasques d'organització de la segona edició, s'han fet tasques específiques que incideixen directament en el nou text del diccionari.

1.1. *Numeració d'accepcions*

La numeració de les accepcions dels articles del DIEC es féu d'una manera semiautomàtica, amb un programa dissenyat al Centre d'Estudis i Desenvolupaments Informàtics que va atorgar un número a cada una de les accepcions. Les OL han revisat el resultat d'aquest procés; la revisió, feta majoritàriament durant el curs 1996-1997 i enllestida a l'inici del curs actual, ha estat el punt de partida d'unes altres feines que hi estan relacionades:

a) Reordenació d'articles del DIEC per tal d'adequar l'ordre de les accepcions al criteri fixat per la Secció Filològica. Aquesta reordenació ha menat a la introducció de modificacions que només comprenen la relació semàntica entre accepcions i subaccepcions i de modificacions que afecten la distribució i l'ordenació de les accepcions. Al final del curs s'han reordenat els articles corresponents al 50 % del diccionari.

b) Elaboració d'uns quants estudis amb propostes de canvis lexicogràfics per a la segona edició del DIEC referits a la distribució dels codis de categoria gramatical i de valoratius lingüístics, a les informacions pròpies dels verbs pronominals, a la problemàtica de les accepcions que només contenen exemples i a l'ús de les relacions anafòriques entre definicions de fitònims i zoònims.

1.2. *Propostes d'esmena*

Les OL s'han ocupat de recollir, classificar i analitzar crítiques i propostes d'esmena que han aparegut a la premsa o que han estat trameses directament a la Secció Filològica o a les OL per institucions i persones de dins i de fora de l'Institut a fi de tenir-les en compte en la segona edició del DIEC. Paral·lelament a la recollida de propostes externes, a les Oficines s'ha completat la lectura del text del DIEC.

1.3. *Informes sobre les entrades*

A partir de la classificació anterior, una part important de la tasca d'aquest curs ha consistit a elaborar informes que analitzen les propostes que s'han rebut per a la modificació d'entrades del DIEC. Aquests informes són estudiats per la Comissió Lexicogràfica, la qual dóna la solució provisional, que es fa definitiva amb l'aprovació de la Secció Filològica.

Les decisions que aquests dos estaments prenen per a la segona edició del diccionari es recullen sistemàticament en una base de dades a les OL.

1.4. *Revisió de terminologia*

Una de les revisions que s'han de dur a terme amb vista a la segona edició del DIEC és la dels termes de les àrees científiques. L'objectiu d'aquesta revisió és doble: en primer lloc, completar i equilibrar la nomenclatura de cada àrea i, en segon lloc, refer les definicions que presenten un contingut massa tècnic per a un diccionari de llengua. Per tal d'aconseguir

aquests objectius, les OL han actuat de secretaria de la Comissió Lexicogràfica assistint a les reunions de la Comissió. Des del punt de vista tècnic i com a primer pas per a aconseguir els objectius, s'han preparat i tramès a cada una de les seccions de l'IEC llistats que contenen la nomenclatura dels camps del saber propis de cada secció.

2. *El diccionari manual*

El diccionari manual, versió simplificada del DIEC, ha deixat de ser un projecte en intenció i ha esdevingut un projecte en marxa. Les tasques de realització s'han iniciat en el darrer trimestre del curs amb la contractació de dos especialistes en lexicografia i amb la incorporació d'un coordinador, cedit per Enciclopèdia Catalana.

En els quatre mesos de funcionament, la tasca s'ha centrat en la selecció de la nomenclatura i en l'elaboració de models bàsics per a les definicions. S'espera dedicar el curs vinent a la redacció dels articles.

3. *Projecte d'un diccionari computacional*

En el si del Centre de Referència d'Enginyeria Lingüística (CREL), les OL han continuat treballant en el projecte de transformació de la base de dades del DIEC en un diccionari apte per a usos computacionals, tasca que es duu a terme en col·laboració amb l'equip d'especialistes de l'Institut Universitari de Lingüística Aplicada (IULA) de la Universitat Pompeu Fabra, membre del CREL.

La primera fase del projecte de conversió del DIEC en un diccionari computacional és l'elaboració d'un analitzador sintàctic, programa que és dissenyat a l'IULA. Per a aquesta primera fase, les OL, amb l'ajuda de dues becàries del CREL, han classificat els verbs del DIEC a partir de les informacions explícites i implícites que dona el diccionari. Els verbs classificats han estat incorporats a una base de dades, dissenyada *ad hoc* en MS Access.

4. *Base de dades de les Oficines Lexicogràfiques (BDOL)*

La base de dades de les OL és l'eina bàsica dels seus treballs lexicogràfics i serveix de suport per a uns altres treballs lèxics que es duen a terme en les diferents seccions i societats filials de l'Institut i en algunes altres institucions científiques. Per aquest motiu, les OL dediquen bona part de la seva tasca a mantenir, actualitzar i millorar la BDOL i compten amb la col·laboració del CEDI.

Durant el període que reportem, s'han incorporat a la BDOL totes les decisions preses per la Comissió Lexicogràfica i per la Secció Filològica i s'han fet millores als programes informàtics que faciliten la consulta i la introducció de dades i l'extracció de llistats.

Una altra tasca de les OL que fa referència a la BDOL ha estat l'assessorament dels tècnics que elaboren els programes informàtics que permetran la migració de totes les dades de la BDOL a un nou entorn informàtic assequible als investigadors de les universitats i d'uns altres centres d'investigació.

5. *Altres activitats*

1. *Activitats de les Oficines Lexicogràfiques*

Entre les tasques lexicogràfiques i lèxiques que s'han dut a terme a les OL, cal remarcar el suport que aquestes han donat a l'Oficina de Consultes en tot allò que fa referència a

problemes lèxics i lexicogràfics i la resolució de problemes plantejats per diverses institucions, especialment la Fundació Enciclopèdia Catalana i la Direcció General de Política Lingüística.

Els membres de les OL han participat en les reunions del Consell Supervisor del TERMCAT, han exercit la tutoria de les pràctiques d'un estudiant del màster de lexicografia de la Universitat Pompeu Fabra i han assistit a diversos seminaris i conferències de temàtica sobre el lèxic, la lexicografia i la terminologia.

Finalment, les OL han elaborat un informe sobre la presència dels dialectes en el DIEC amb motiu de la visita a l'IEC del president de la Comissió de Cultura del Parlament Europeu.

2. *Activitats personals*

— M. Teresa Cabré: «El *Diccionari de la llengua catalana* i l'ús no sexista del llenguatge». Extracte de la intervenció davant el Parlament de Catalunya. *Diari de Sessions*, sèrie C, núm. 198, IV legislatura, cinquè període. *Revista del Col·legi*, p. 39-40. Col·legi Oficial de Doctors i Llicenciats en Filosofia i Lletres i en Ciències de Catalunya. Barcelona, hivern de 1998.

— Maria Bozzo: «El procés de formació de termes en català» i «La terminologia de divulgació científica». Curs sobre *El català científic en el camp de les ciències de la salut*. Barcelona, SEIC.

— Cristina Busto i Carolina Santamaria: «L'aportació de la base de dades de les Oficines Lexicogràfiques de la Secció Filològica a la lexicografia catalana». Simpòsium sobre *L'aportació cultural i científica de l'Institut d'Estudis Catalans (1907-1997)*. Barcelona, Institut d'Estudis Catalans, 9 i 10 de desembre de 1997.

SOCIETATS FILIALS

Societat Catalana d'Estudis Clàssics**Junta Directiva**

President:	MARC MAYER I OLIVÉ
Vicepresident:	JAUME PÒRTULAS I AMBRÓS
Secretari:	XAVIER RIU I CAMPS
Tresorer:	JOSEP MARTÍNEZ GÁZQUEZ
Vocals:	JOSEP O'CALLAGHAN MARTÍNEZ ENRIC ROQUET I LLOVERA

Delegat de l'IEC: CARLES MIRALLES I SOLA

Nombre de socis: 240
30 estudiants adherits

Cursos i taules rodones

Taula rodona sobre *Els estudis clàssics a les portes del segle XX*. Moderador: Carles Miralles. Participants: Marc Mayer, Jaume Pòrtulas i Antoni Seva. 31 d'octubre de 1997.

Mitologia i ciències de l'antiguitat. Del 4 de novembre de 1997 al 31 de març de 1998. Curs de trenta hores reconegut pel Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya.

Conferències

— *Mite i pensament en la Grècia del s. VI*, a càrrec de Jaume Pòrtulas. 4 de novembre de 1997.

— *Mitologia clàssica i sants pares*, a càrrec de Josep O'Callaghan. 6 de novembre de 1997.

— *Topografia de Roma y textos literarios del s. I dC*, a càrrec d'Emilio Rodríguez. 10 de novembre de 1997.

— *La numismática como fuente*, a càrrec de Francisca Chaves. 13 de novembre de 1997.

— *Les religions antigues de la Península*, a càrrec de Javier Velaza. 18 de novembre de 1997.

— *La literatura jurídica romana en bronce*, a càrrec de Julián González. 20 de novembre de 1997.

- *Esvaint les ombres i sortint de la caverna. Lectura de La caverna de Rodolf Sirera*, a càrrec de Pau Gilabert. 25 de novembre de 1997.
- *Els celtes del centre d'Europa: estat de la qüestió*, a càrrec de Miklós Szabó. 11 de febrer de 1998.
- *Plato's quarrel with the poets*, a càrrec de Stanley Rosen. 23 de febrer de 1998.
- *An introduction to the Philebus*, a càrrec de Stanley Rosen. 24 de febrer de 1998.
- *Literatura i mite*, a càrrec de Carles Miralles. 3 de març de 1998.
- *Tradició clàssica i literatura*, a càrrec de Jaume Joan. 5 de març de 1998.
- *La substitució de mitologies. El s. IV dC, un segle frontissa*, a càrrec de Montserrat Camps. 10 de març de 1998.
- *Història i mite a Roma*, a càrrec de Marc Mayer. 12 de març de 1998.
- *Alguns temes mitològics a l'escultura*, a càrrec d'Eva Koppel. 17 de març de 1998.
- *Paisatges dèlfics*, a càrrec de Maite Clavo. 19 de març de 1998.
- *La epigrafia romana de la península Ibèrica: problemas, esfuerzos, resultados*, a càrrec de Géza Alföldy. 24 de març de 1998.
- *Mosaicos de tema mitológico*, a càrrec de José M. Álvarez. 31 de març de 1998.
- *Purification in ritual and theatre: from Selinus to Aeschylus*, a càrrec de Walter Burkert, de la Universitat de Zuric. Conferència en col·laboració amb la SCHCT. 22 d'abril de 1998.
- *Famille et cité dans les tragédies thébaines*, a càrrec de Suzanne Saïd, de la Universitat de Columbia, en col·laboració amb el Departament de Filologia Grega de la Universitat de Barcelona. Facultat de Filologia de la Universitat de Barcelona, 12 de maig de 1998.
- *L'identité grecque dans la rhétorique de la démocratie à l'Empire*, a càrrec de Suzanne Saïd, de la Universitat de Columbia, en col·laboració amb el Departament de Filologia Grega de la Universitat de Barcelona. Facultat de Filologia de la Universitat de Barcelona, 13 de maig de 1998.
- *L'Emperador dels grecs a Desclot i Muntaner*, a càrrec d'Ernest Marcos, de la Universitat de Barcelona. 16 de juny de 1998.

Publicacions

MAYER, M.; NOLLA, J. M.; PARDO, J. [ed.].
De les estructures indígenes a l'organit-

zació provincial romana. Ítaca. An-
xos, núm. 1 (1998). 590 p.

▼ Societat Catalana de Llengua i Literatura

Junta Directiva

President:	AUGUST BOVER I FONT
Vicepresident:	JOSEP MASSOT I MUNTANER
Secretari:	JOAN ANTON RABELLA I RIBAS
Tresorera:	MONTSERRAT ALEGRE I URGELL
Vocals:	JOSEP PARÉ I JIMÉNEZ MILA SEGARRA I NEIRA

Delegat de l'IEC: JOSEP MORAN I OCERINJAUREGUI

Nombre de socis: 330

Activitats generals

La Societat Catalana de Llengua i Literatura ha continuat enguany les seves activitats. La Societat centra la seva acció en dos aspectes: la publicació anual d'un número de la revista *Llengua & Literatura* i la realització de col·loquis o taules rodones de tipus monogràfic, a més de conferències aïllades de personalitats del món de la lingüística i la literatura.

Activitats del curs 1997-1998

— *Presentació de l'edició dels facsímils francesos del segle XVIII*: Partinuples. Précis sur la romance catalane i Histoire du vaillant chevalier Tirant le Blanc, a càrrec d'August Bover, president de la Societat Catalana de Llengua i Literatura, i Pep Vila, editor d'aquests facsímils. Amb la col·laboració del Patronat Francesc Eiximenis, de la Diputació de Girona, de la UCET i de la Societat Catalana de Llengua i Literatura. Institut d'Estudis Catalans, 9 de desembre de 1997.

— *Presentació del volum X, 1-2 de la Catalan Review, dedicat a Pere Calders*. Amb les intervencions d'Avellí Artís-Gener, *Tísner*, escriptor; Manuel Duran i Bernat Puigtobella, curadors del volum, i August Bover, president de la Societat Catalana de Llengua i Literatura. Organitzada conjuntament per la Societat Catalana de Llengua i Literatura i la Societat Catalana de Nord-amèrica. Institut d'Estudis Catalans, 15 de gener de 1998.

— *Presentació de la Miscel·lània d'homenatge a Joan Veny*. A càrrec d'August Bover i

Font, president de la Societat Catalana de Llengua i Literatura, i Josep Massot i Muntaner, director de Publicacions de l'Abadia de Montserrat. Acte organitzat conjuntament per la Societat Catalana de Llengua i Literatura i Publicacions de l'Abadia de Montserrat sota la presidència de l'Illm. Sr. Manuel Castellet, president de l'Institut d'Estudis Catalans, i l'Hble. Sr. Joan M. Pujals, conseller de Cultura de la Generalitat de Catalunya. Institut d'Estudis Catalans, 22 de gener de 1998.

— *Debat sobre «L'aplicació del català a les empreses»*. Amb les intervencions de Josep Lluís Bonet, director general i conseller de Freixenet; Marc Monràs, secretari general tècnic del Banc de Sabadell; Josep Moran, professor de filologia catalana de la Universitat de Barcelona, i Joan Josep Tarragó, director de Gran Públic de Catalunya de Telefònica. Organitzat conjuntament per la Societat Catalana de Llengua i Literatura i la Societat Catalana d'Economia. Institut d'Estudis Catalans, 28 d'abril de 1998.

— *Taula rodona sobre «Problemes de la catalanística a l'Amèrica del Nord»*. Amb les intervencions de Josep Miquel Sobrer, president de la NACS, Universitat d'Indiana; Philip D. Rasico, Universitat de Vanderbilt; Joan Ramon Resina, Universitat Cornell, i Miquel Reniu, president de la Comissió de Lectorats de Català de la Generalitat de Catalunya. Moderador: August Bover i Font, president de la Societat Catalana de Llengua i Literatura. Organitzada conjuntament per la Societat Catalana de Llengua i Literatura i la Societat Catalana de Nord-amèrica. Institut d'Estudis Catalans, 28 de maig de 1998.

— *Jornada sobre «Jaume Balmes i el seu temps»*. Organitzada conjuntament per la Societat Catalana de Llengua i Literatura i la Societat Verdaguer. Institut d'Estudis Catalans, 10 de juliol de 1998. Inclogué els actes següents:

- Conferència «L'època de Balmes», a càrrec d'Anna M. Garcia.
- Conferència «La formació dels sons del llenguatge, segons Balmes», a càrrec de Josep Moran.
- Conferència «Pau Piferrer, escriptor romàntic (1818-1848)», a càrrec de Manuel Jorba.
- Taula rodona sobre «La figura i l'obra de Balmes», amb la intervenció del pare Miquel Batllori, Josep Benet, Pere Lluís Font, Joaquim Molas, Jordi Figuerola i Ignasi Roviró.
- Presentació del llibre de Jaume Balmes *Escrits sobre Catalunya*, a càrrec de Josep M. Fradera.

Conferències

— *Passat, present i futur dels estudis de literatura catalana*, a càrrec de Joaquim Molas. Conferència organitzada dins els actes de commemoració del norantè aniversari de l'IEC. Institut d'Estudis Catalans, 6 de novembre de 1997.

— *La codificació de la llengua catalana*, a càrrec de Mila Segarra. Conferència organitzada dins els actes de commemoració del norantè aniversari de l'IEC. Institut d'Estudis Catalans, 25 de novembre de 1997.

— *Gens i llengües. Diversitat genètica a Europa*, a càrrec de Jaume Bertranpetit, director del Laboratori d'Antropologia (Facultat de Biologia, Universitat de Barcelona). Organitzada conjuntament per la Societat Catalana de Llengua i Literatura i la Societat Catalana de Biologia. Institut d'Estudis Catalans, 26 de març de 1998.

Publicacions

Llengua & Literatura, núm. 8 (1997).